

A fény szerepe a szakrális művészetben

Napjainkban világszerte nő azoknak a városoknak a száma ahol látványos fényfesztiválokat tartanak. Egyre nagyobb az érdeklődés a fényvel dolgozó művek, képzőművészeti alkotások iránt, a kurátorok gyakran építik fel tematikájukat erre az anyaghasználatra és a múzeumok pedig láthatóan szívesen fogadják is ezeket a kiállításokat és az ebben a témában rendezett konferenciák, beszélgetések workshop-ok is igen gyakoriak lettek. A huszadik század második felétől nagyot fejlődött és változott ez a művészeti irányzat és mára teljesen populáris műfaj lett és ugyanúgy jelen van a nagyvárosok fontos múzeumaiban és megjelenik az éjszakai világ közterein is, de kommercializálódott formában itt van a lakásinkban és az általunk látogatott közösségi, szórakozó helyeken is. A huszonegyedik század első negyedének végére ez a műfaj hatalmas tömegeket mozgat meg az egész bolygón.

Szerintem azonban ez egyáltalán nem egy mai jelenség. Ha rápillantunk a művészet történetére és azzal a szemmel kezdjük el vizsgálni, hogy a fény mint anyag, mint technika, mint szimbólum vagy jelenség hol van jelen az alkotásokban, azonnal láthatjuk, hogy valóban az első emberi kéz által létrehozott építmények óta napjainkig folyamatosan jelen van a képzőművészetben, gondolhatunk itt kultikus naptár épületekre esetleg gótikus templomokra vagy kortárs installációkra. Valóban a huszadik század nagy fordulópontot jelentett, amikor is a technikai fejlődés, a különböző világítástechnikai lehetőségek megjelenése, a neon, a halogén, a LASER vagy a LED világítás egy hatalmas löketet adott e műfaj fejlődésének, színesedésének és átalakulásának. Ám igazából ez csupán csak egy technológiabéli változás és lehetőség.

A fény szimbolikájából, jelentés tartalmaiból adódóan gyakorlatilag folyamatosan jelen van a művészettörténet egésze során, változatlanul intenzív és magával ragadó elem a befogadók számára az őskortól napjainkig.

A fény egy olyan alap szimbólum amely az emberiség kezdetétől befolyásolta a gondolkodásunkat, hit és hiedelem világunkat, a világról, a természetről alkotott képünket. Tulajdonságaiból adódóan magában hordozza a szakralitást, nincs olyan vallás vagy kultúra

ahol ne jelentene egyet a szentséggel vagy valamiféle istenséggel. De milyen formában jelenik meg ez a különböző kultúrákban? Gyakorlatilag ez az anyag vagy jelenség egyértelmű alapja a Föld felszínén lévő életnek, és a különböző teremtéstörténetek első elemeként jelennek meg a szakrális szövegekben.

Természetesen a fényel együtt óhatatlanul megjelenik a sötétség is, hiszen egyik nélkül nem létezhet a másik. Szembenálló, vagy egymást kiegészítő fogalomként alkotnak egy egészet és együttes jelenlétük teszik lehetővé a látást is. Hogyan formálnak tereket, épületeket, szobrokat a fényel és az árnyékkal a különböző alkotók, és, hogyan lesz ez a súlytalan, anyagtalan jelenség az alkotások egyik legfontosabb alkotó eleme?

Érdekes az a kérdés is, hogy mi van akkor amikor a fény mint jelenség csak ábrázolva van a festményeken? Itt beszélhetünk a tárgyaknak plasztikát adó fény-árnyékról, de a dolgozat fókuszban mégis inkább a különböző dicsfények és nimbuszok ábrázolása, a fényesség mint szakrális szimbólum megjelenítése áll. A légi és anyagtalan, szemben a festék anyagán keresztül való megjelenítéssel.

Dolgozatomban olyan pontokat keresek a művészettörténetben, ahol kulcs szerepet játszik a fény fizikai jelenléte vagy jelentéstartalma. Végig robogva napjainkig és néhány fontos művön keresztül szeretnék rámutatni arra, hogy a különböző korok alkotói, építészek, festők, szobrászok, kortárs installációs vagy videó művészek mennyire hasonlóan álltak hozzá ehhez a médiumhoz és mindeközben mennyire széleskörűen és változatosan használták mindezt. Legyen szó bronzkori vagy barokk építészetről, esetleg kortárs installációról, a művek gyakran egymás mellé állíthatóak és koncepciójuk bámulatosan jól összevethető.

Saját alkotói pályámon, melyet elég széles anyaghasználat és műfaji paletta jellemez, gyakran veszem észre, hogy a gondolataimat vagy vízióimat már más korok művészei is megfogalmazták és teoretikusan vagy vizuálisan akár mű párok is lehetnének.

Gyakran találkozom olyan kortárs alkotásokkal, amelyek jelentésüket, esetleg vizualitásukat tekintve nagyon hasonló elven épülnek fel valamely régebbi műműhöz. Ezért az merült fel bennem, hogy a dolgozatom egy részében kapjanak helyet olyan alkotások, amik egymás mellé állítva elemezhetőek. És bár egészen más korokban születtek, a fény mint anyag, mint jelenség vagy mint univerzális jelkép egészen hasonlóan jelenik meg. Ezek közé az összehasonlítások közé kerül néhány általam készített alkotás is, hiszen én is gyakran dolgozom ezekkel az elemekkel így nálam is óhatatlanul feldolgozódnak újra ezek az ősi gondolatok.

Tudom az általam feltett kérdések már-már banálisnak tűnnek és sokszor magától értetődő rájuk a válasz, de őszintén szólva engem leginkább ennek a mindent átító anyagtalán materiának a legváltozatosabb felhasználása és jelenléte izgat és foglalkoztat.